

PROGRAM BUDOWY ZAUFAŃIA SPOŁECZNEGO

Fundacja Sztuka Media Film, maj 2019

Nowe Media Publiczne - kierunek zmian

Nie znajdziesz tego u innych

Opracowanie: Anna Drozd, Wojciech Dziomdziora, Jerzy Kapuściński,
Prof. Tadeusz Kowalski, Jacek Weksler i inni eksperci Fundacji

Partyjniactwo

+

Komercja

+

Skansen

+

Brak zaufania

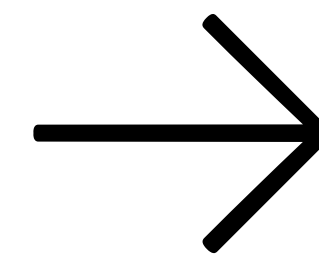
**Media publiczne
muszą być publiczne!**

jak jest dzisiaj

Wartości

- Media publiczne nie partyjne
- Niezależność
- Wiarygodność
- Łączenie a nie dzielenie
- Kultura i dziedzictwo
- Edukacja

**Kodeks
etyczny
mediów
publicznych**

PLATFORMA ON-LINE podstawa strategii rozwoju mediów publicznych

Interaktywność

Partycypacja społeczna

Aktualne treści antenowe

Biblioteka polskiej i zagranicznej produkcji audiowizualnej

Archiwa

Materiały edukacyjne

Media publiczne – mapa spółek

nie znajdziesz tego u innych

TELEWIZJA POLSKA I POLSKIE RADIO S.A.

Platforma Mediów
Publicznych
(on line)

TVP 1 – uniwersalny
TVP 2 – premium
TVP Info
TVP ABC

PR 1
PR 2
PR 3
PR 24

TVP S.A.

Polskie Radio S.A.

POLSKIE MEDIA REGIONALNE S.A.

Platforma Mediów
Regionalnych
(on line)

TV – uniwersalny
TVP – informacyjno-
publicystyczno-kulturalny

PR 1
PR 2

**17 spółek radiofonii
regionalnej**

**Majątek 16 terenowych
oddziałów TVP**

Nowa mapa organów publicznych

KRRiT

- 5 członków – 2 Sejm, 1 Senat, 2 Prezydent;
- kwalifikowany sposób wyboru przez Sejm i Senat - zgłasza każdy klub, większość $\frac{3}{4}$, brak wyboru - losowanie;
- kadencja 5 lat;
- zasada rotacji – co roku zmiana 1 członka;
- zasada kontynuacji.

~~Rada Mediów Narodowych~~

Rada Programowa Mediów Publicznych

- szeroka reprezentacja środowisk społecznych;
- kandydatów zgłaszają organizacje pozarządowe, ruchy obywatelskie, środowiska twórcze i dziennikarskie;
- członków wybierają Prezydent RP, Marszałkowie Województw, Prezydenci miast pow. 100 tyś. mieszkańców, RPO, rektorzy akademickich uczelni badawczych, Rzecznik Praw Dziecka;
- kadencja 6 lat;
- zasada rotacji.

Organy spółek mediów publicznych - powoływanie

KRRiT

**Marszałkowie
Województw**

TVP i PR S.A.

PMR S.A.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza

Zarząd

Zarząd

Finansowanie

- podstawą finansowania odpis budżetowy w wysokości 5 PLN miesięcznie od każdego mieszkańca , niezależnie od wieku, wg. liczby podanej przez GUS na 31 grudnia danego roku;
- $38,4 \text{ mln ludności} \times 5 \text{ PLN} \times 12 \text{ miesięcy} = 2304 \text{ mln}$
Zalety:
 - brak kosztów transakcyjnych (PP w 2017 pobrała 47 mln za pośrednictwo);
 - likwidacja skompromitowanego abonamentu;
 - zero obowiązków dla obywateli;
 - kwota podstawowa może być zmieniana ustawą.
- na realizację misji publicznej ok. 3 mld rocznie;

Media publiczne muszą być publiczne!

Kodeks Etyczny

Nowe Media
jako podstawa
działania

Najwyższa jakość
i koncentracja
treści
programowych

Rada
Programowa
i nowa KRRiT

Zaangażowanie
samorządów

Stabilne
finansowanie

~~Partijniactwo~~

+

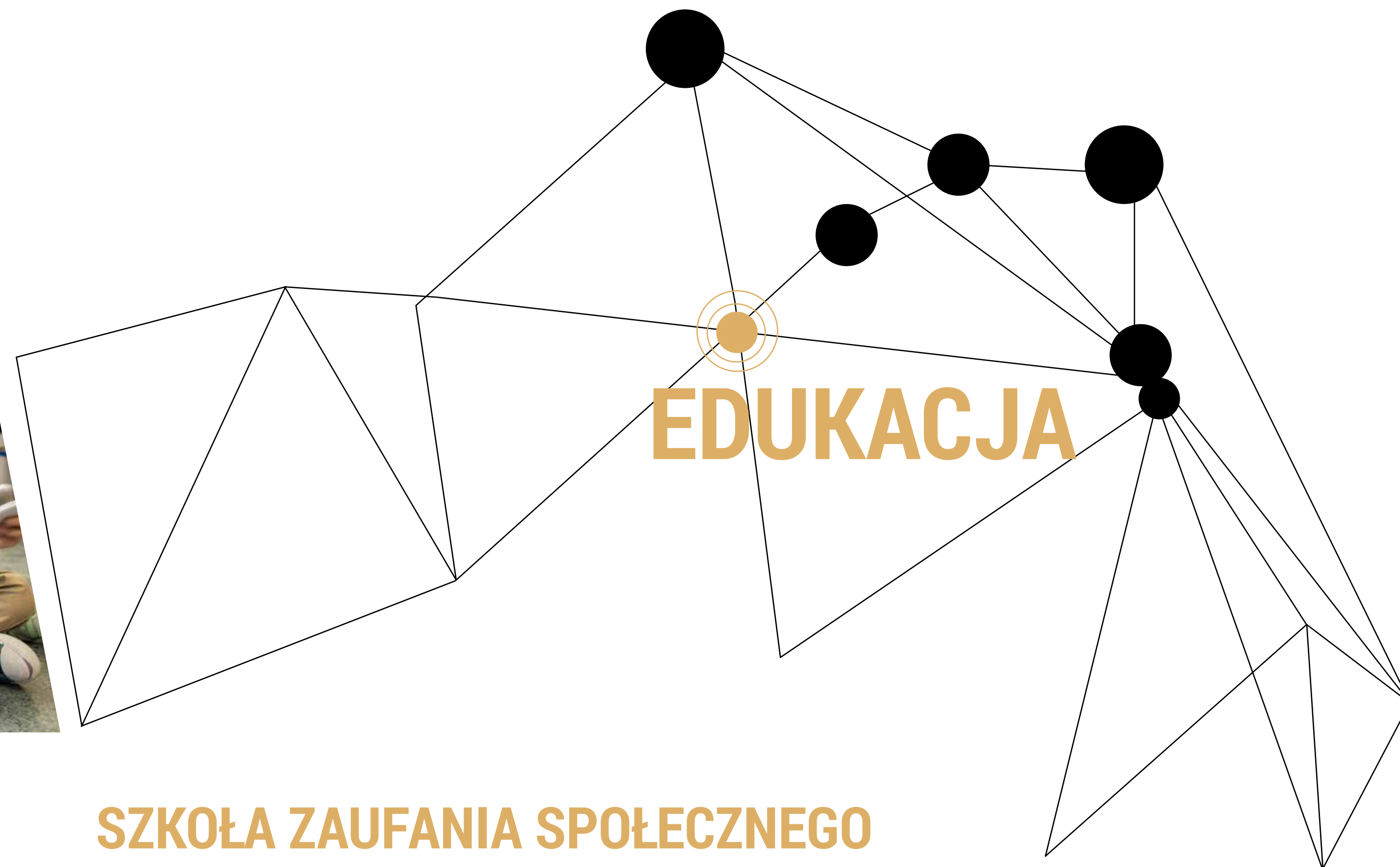
~~Komercja~~

+

~~Skansen~~

+

~~Brak zaufania~~

SZKOŁA ZAUFANIA SPOŁECZNEGO

Uczynić to może szkoła z gruntu inna (Korczak)

Opracowanie: Alicja Pacewicz, współpraca:
Magdalena Krawczyk-Radwan, Oktawia Gorzeńska,
Grzegorz Mazurkiewicz, Iga Kazimierczyk, Ewa Radanowicz i in.

Jaki problem?

- Szkoła nie buduje dziś zaufania i kapitału społecznego.
- Wartości nie z tej epoki: rywalizacja, kontrola, uległość.
- Nieodpowiednie "sterowniki": przeładowana podstawa programowa i egzaminy, dysfunkcyjny system awansu zawodowego, zewnętrzna kontrola.
- Zależność od polityki i ideologii, brak stabilności rozwiązań systemowych.

Jakie są skutki?

- Dzieci i młodzi ludzie nie potrafią współpracować, samoorganizować się, myśleć krytycznie, nie interesują się życiem społecznym i publicznym, nawet w wymiarze lokalnym.
- Nauczyciele/lki pod presją, czują się niedowartościowani, odchodzą z zawodu. Pracują bez dostatecznego wsparcia, rozpadają się zespoły nauczycielskie. Panuje chaos organizacyjny (w tym - szkoły średnie), spada zaufanie do szkoły.

Poponowane rozwiązanie

- Szkoła współpracy: praca zespołowa codziennie, autentyczne projekty, czas warsztatowy, wyrównywanie szans.
- Szkoła kompetencji: zmiana podstawy programowej, inne ocenianie (np. OK), sprawdzian nastolatka zamiast egzaminu, z możliwością poprawiania wyników.
- Szkoła obywateli: edukacja obywatelska w działaniu, angażujące metody pracy, dostrzeganie i rozwiązywanie problemów, głos uczniów, samorządność, kultura demokratyczna na co dzień.
- Wspólnota praktyki: nowe zasady kształcenia i doskonalenia, czas i format dla pracy zespołowej w szkole, samoocena a nie kontrola jakości pracy, awans wspiera profesjonalizm.
- Decentralizacja i autonomia: szkoła blisko społeczności lokalnej, a nie politycznego centrum, większa rola rady szkoły i rady rodziców, autonomia dyrektora i nauczycieli/lek

Dowody

- Szkoła XXI, a nie XIX wieku: UE, USA i cały świat
- Sukcesy innych systemów: Finlandia, Szwajcaria, Holandia, Nowa Zelandia, Kanada, Singapur... (PISA, "Educating for the Future")
- Małe rewolucje w przedszkolach i szkołach: Radowo Małe, Bałuty, Gdynia, Bielsko-Biała, Warszawa...
- Oddolne ruchy obywatelskie: Budzące się Szkoły, Szkoły Uczące się, Szkoła z Klasą, Wiosna Edukacji, Zwolnieni z Teorii, SuperBelfrzy, Ja, Nauczyciel!, Praktycy dla Edukacji, ZMP i ZNP...

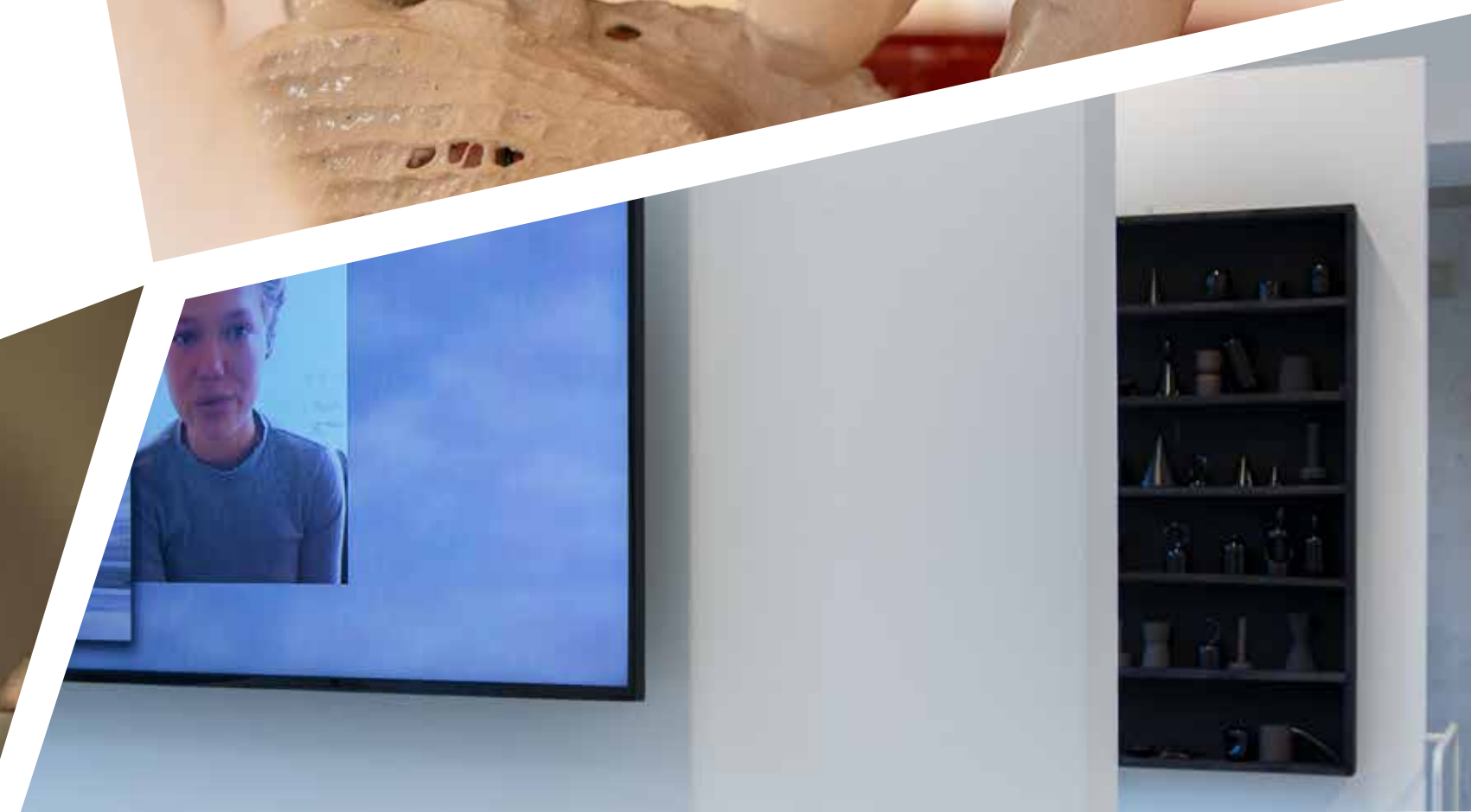
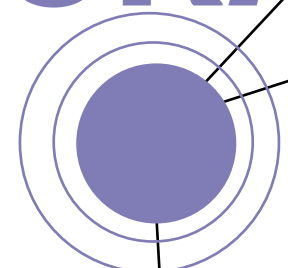
Po co?

- Szkoła zaufania: uczniowie i nauczyciele bardziej ufają sobie, młodzi uczą się wspólnego działania w szkole, lokalnej społeczności i życiu publicznym; a później lepiej odnajdują się w życiu zawodowym. Rodzice ufają szkole i współpracują z nauczycielami - i ze sobą. Rosną szanse edukacyjne dzieci z rodzin z niższym SES.

Co dalej?

- "Komisja Edukacji Narodowej": ponadpartyjna rada z udziałem ekspertów i praktyków, wykorzystanie oddolnych postulatów środowisk edukacyjnych.
- Niezależny instytut programów i standardów: nowa podstawa programowa, modyfikacja systemu egzaminów.
- Inne pilne zmiany prawne: zmiany w ustawie o systemie oświaty, rozporządzenia o ocenianiu, egzaminach, kształceniu i doskonaleniu, ramowym planie nauczania, nadzorze pedagogicznym, itp.
- Wypracowanie nowych rozwiązań dotyczących awansu zawodowego i Karty Nauczyciela (m.in. z udziałem związków zawodowych i JST).
- Zwiększenie nakładów na edukację i zmniejszenie tzw. samorządowej "luki oświatowej".

KULTURA

**KULTURA – w stronę lokalności, w stronę regionów,
w stronę własnej tożsamości**

Odpowiedzialność, współpraca, wiedza

Opracowanie: Zina Jarmoszuk, Anna Duńczyk-Szulc, Edyta Ołdak

Jaki problem?

- ↗ *kultura przestaje być sposobem przeżywania wspólnotowości;*
- ↗ *kultura tworzy jednostkowe i grupowe tożsamości - ale potęguje podziały społeczne;*
- ↗ *kultura to narracja o wartościach i tożsamości - ale dzieli i nasila wykluczenia;*

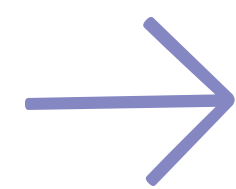
Jakie skutki?

- Brak zrównoważonego rozwoju między Polską A i B;
- Centralizacja kultury i metropolizacja kultury;
- Ignorancja wobec obiegów kultury innych niż tylko tych kojarzonych z władzą;
- Brak współpracy między sektorami, instytucjami i resortami;
- Kumulacja podziałów w wymiarze społecznym i kulturowym;

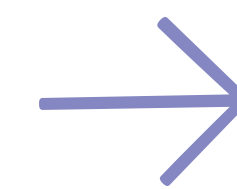
Proponowane rozwiązania – synergia działań

- Zmiana w zarządzaniu środkami finansowymi – w stronę rozwoju kultury lokalnej;
- Wzmacnianie roli instytucji kultury sektora publicznego – poza dużymi ośrodkami;
- Programy współpracy z NGO – realizacja zadań z zakresu mecenatu państwa;
- Programy współpracy z sektorem biznesu – realizacja wspólnych zadań, prywatne instytucje kultury;

**Polityka kulturalna
ODPOWIEDZIALNOŚĆ**

**Zarządzanie kulturą
WSPÓŁPRACA**

**Edukacja kulturalna
WIEDZA**

Korzyść główna

- Decentralizacja kultury;
- Postrzeganie i wzmacnianie podmiotowości środowisk lokalnych;
- Działania i programy służące edukacji kulturalnej i współpracy w społecznościach lokalnych;

Dowody

- Tworzenie wspólnej przestrzeni kultury – uwzględniającej różne obiegi kultury;
- Identyfikacja i dostęp do lokalnych zasobów kultury;
- Sieci różnych podmiotów kultury dla realizacji wspólnych celów;

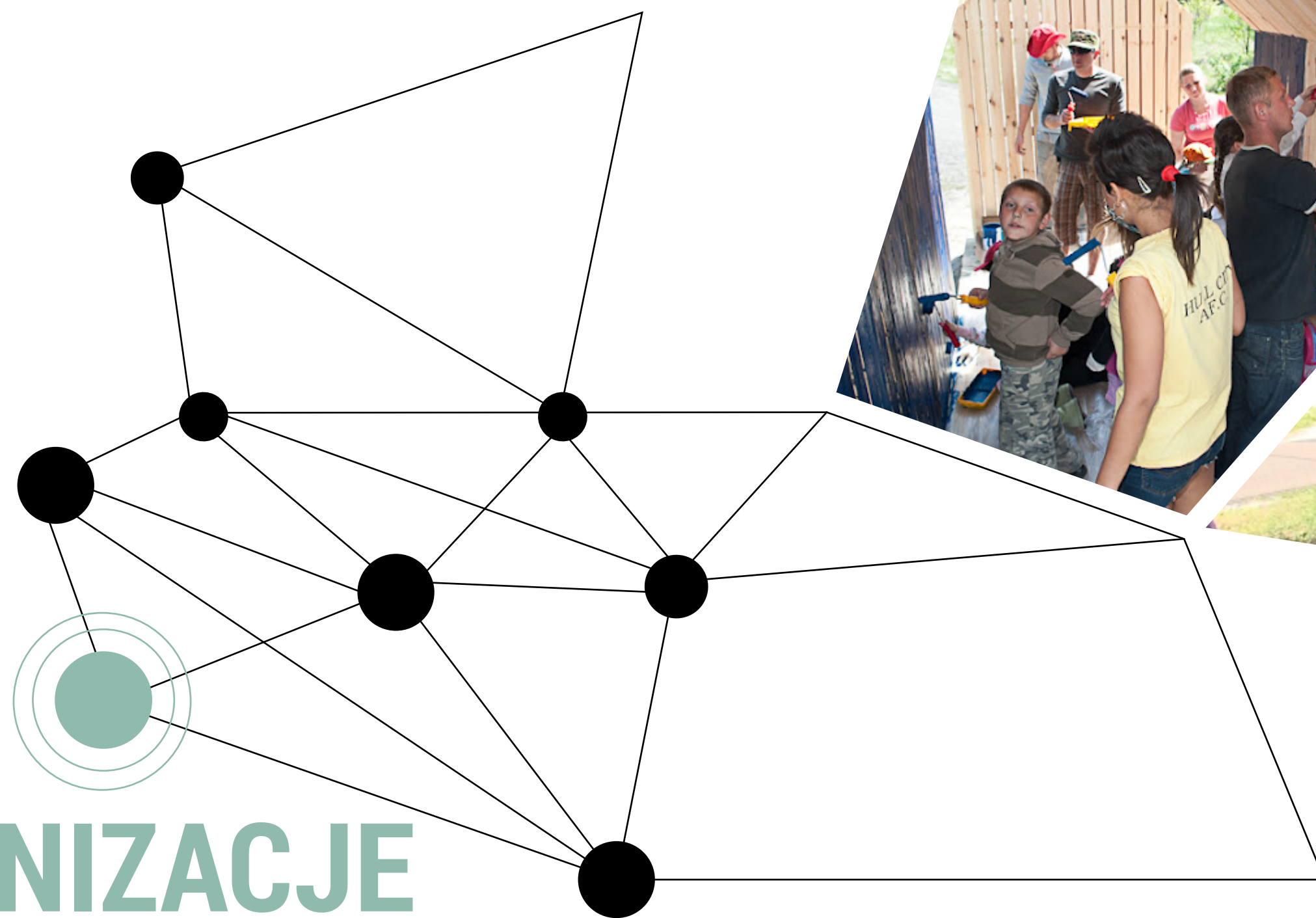
Co dalej?

➤ W zakresie finansowania:

- a/ Nowe programy wieloletnie: Programy dla wspólnot lokalnych, tworzenie sieci „miejsc aktywności lokalnej” i sieci koordynatorów regionalnych;
- b/ Programy mikrograntów dla działań integracyjnych, komunikacji i budowania sieci;
- c/ Stypendia dla liderów aktywności lokalnej i dla dziennikarstwa obywatelskiego;
- d/ Program Obserwatorium Kultury – diagnozowanie rozwoju kultury na poziomie regionalnym i lokalnym;
- e/ Programy kulturalne dla Młodych (młodzież szkolna);
- f/ Budżety partycypacyjne w kulturze – na wszystkich poziomach.

➤ W zakresie regulacji prawno-organizacyjnych:

- a/ Regulacje prawne – zmiany w ustawie o prowadzeniu i organizowaniu działalności kulturalnej;
- b/ Utworzenie instytucji zarządzającej finansami z Funduszu Promocji Kultury.
- c/ Tworzenie zasobów kultury ogólnodostępnych do wykorzystania w sieciach;
- d/ Udostępnianie przestrzeni instytucji publicznych;
- e/ Wprowadzenie przejrzystych kryteriów mierzenia efektywności działań w kulturze;

ORGANIZACJE SPOŁECZNE

AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA
JAKO SZANSA NA ODBUDOWĘ ZAUFANIA SPOŁECZNEGO

umacniać uprawnienia obywateli i ich wspólnot

Opracowanie: Justyna Duriasz-Bułhak, Piotr Frączak, Łukasz Górczyński, Tomasz Pawlik, Tomasz Schimanek, Piotr Stoły

Jaki problem?

Obywatel niezaangażowany:

- ↗ państwo powinno... (roszczeniowość)
- ↗ prywatny punkt widzenia... (indywidualizm)
- ↗ nieskuteczność działań... (fikcyjność)

Transformacja uwolniła przede wszystkim przedsiębiorcę i konsumenta!

Jakie skutki?

Bezbronność społeczeństwa:

- ↗ omnipotencja państwa
- ↗ brak silnego społeczeństwa obywatelskiego
- ↗ wzrost postaw skrajnych

Traci na tym i przedsiębiorca, i konsument, i obywatel!

Po co?

Odzyskanie wspólnot:

- ↗ samorząd lokalny... (prawdziwa decentralizacja)
- ↗ organizacje społeczne... (zbiorowa odpowiedzialność)
- ↗ przedsiębiorczość społeczna... (zaradność ekonomiczna)

Uwłaszczyć obywateli!

Oczekiwane korzyści

System demokratyczny, który zapewnia:

- zinstytucjonalizowany pluralizm – bezpiecznik przed radykalizmem
- niezależność – odbudowa sfery wymykającej się ograniczeniom rynku i działań administracji
- wpływ obywateli – zaangażowanie się społeczeństwa w sprawy publiczne

Ograniczyć onnipotencję państwa i „partiokrację”!

Dowody, że to się może udać

Istniejący potencjał:

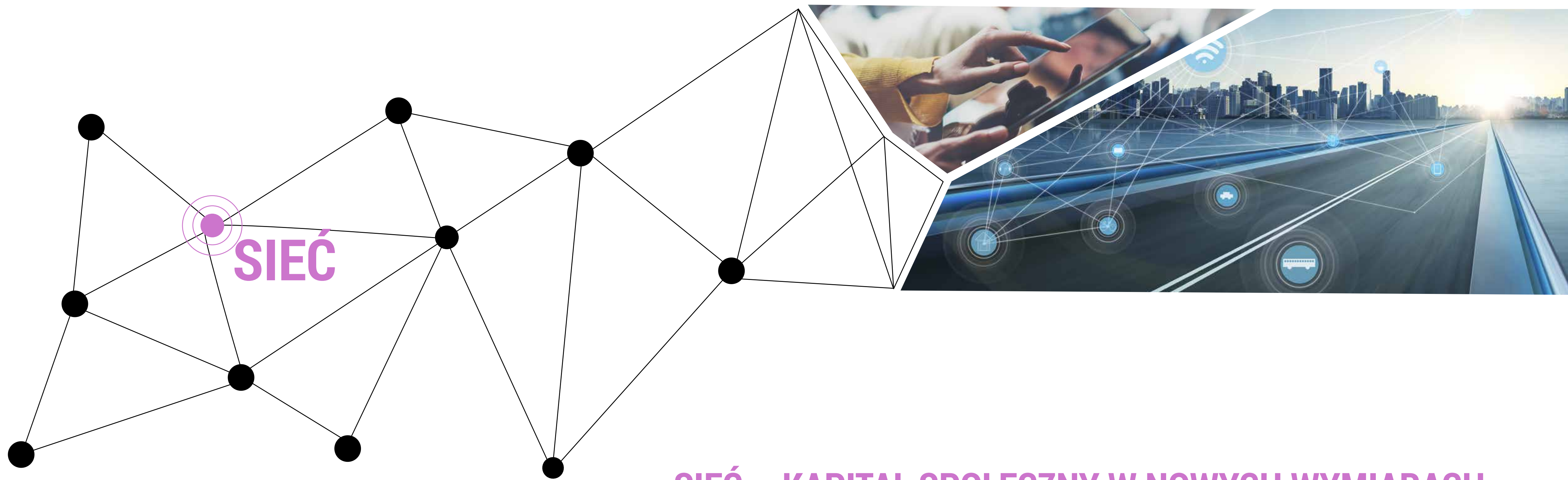
- część organizacji, w tym dostarczające potrzebnych usług, organizacje strażnicze (pilnujące reguł) i rzecznicze (występujące w imieniu słabszych), organizacje środowiskowe...
- część samorządów, w tym te uczące się, otwarte na partycypację, progresywne...
- niektóre ruchy, w tym ruchy miejskie, ruchy protestu (np. czarny protest), spontaniczne narodowe zbiórki...

Co dalej?

Prawdziwe partnerstwo – ruch egzekucyjny:

- wszystkich prodemokratycznych i proeuropejskich środowisk (nowy rodzaj polityki - politycy muszą stać się prawdziwymi reprezentantami wyborców)
 - oparte na zasadzie pomocniczości i poszanowaniu różnic
- Edukacja obywatelska – zmiana postaw i budowanie tożsamości obywatelskiej

Transformacja prawna – zaufanie do reguł (uproszczenia, uprawnienia i adekwatne obowiązki)

SIEĆ – KAPITAŁ SPOŁECZNY W NOWYCH WYMIARACH

Cechą współczesności jest i to, że pod naporem wielości informacji i wzorców, napływających do nas w niebywałym tempie - tracimy rozeznanie w tym, co ważne i nieważne, wartościowe i niewartościowe, żyjąc wyłącznie nastawieniem na chwilę i skupieniem uwagi na przemijających sprawach.

Opracowanie: Michał Boni

DAWNIEJ

SIEĆ – element istoty pojęcia zaufania społecznego, różnych przejawów istnienia i budowania kapitału społecznego.

Sieciowy charakter relacji społecznych był kluczowy.

W tradycyjnych wersjach rozwoju społeczności różnego typu pozwalało to na wymianę:

- ↗ poglądów;
- ↗ postaw;
- ↗ wiedzy;
- ↗ doświadczeń;
- ↗ wzorców zachowań;
- ↗ wzajemności rozumienia się;
- ↗ wspólnego rozumienia różnych wymiarów otaczającego świata.

Była to szansa na drogę **WZROSTU ZAUFANIA SPOŁECZNEGO**

TERAZ

Mówimy dzisiaj o spotęgowanym znaczeniu sieciowości i sieci. Przyczyną jest Internet i wszystkie możliwe konsekwencje jego rewolucji – całej olbrzymiej, wszechstronnej rewolucji technologicznej, w której nowe urządzenia oraz wszechpotęga danych współgrają ze sobą.

Jest **JASNA i CIEMNA** strona rozwoju tej rewolucji.

Internet jest więc SZANSĄ WIELOWYMIAROWOŚCI – a to jest fundamentalnie ważne dla rozwoju kapitału społecznego

OTWARTOŚĆ prawie wszystkich źródeł informacji, danych oraz dóbr różnego rodzaju.

DOSTĘPNOŚĆ nie tylko wysokiej jakości sieci przepływu danych, ale zuniformizowana, przysłowiowa dostępność wszystkiego w jednym urządzeniu typu smartfon o coraz potężniejszych funkcjonalnościach.

SKALA I SZYBKOŚĆ uczestnictwa w procesach globalnych i lokalnych zmieniające pozycję jednostki w świecie.

KORZYŚCI

PARADOKSY

OTWARTOŚĆ czyni naszą osobę i przejawy osobowości – otwartymi na innych i na wszystko (bez względu na naszą wolę), co grozi utratą prywatności. Zarazem jednak grozi nadmiernym zalewem informacji - czyli nie daje możliwości weryfikacji prawdy, wiarygodności źródeł.

DOSTĘPNOŚĆ uzależnia de facto od otaczającego świata: nasz czas, odruchy, zachowania, wybory postaw zależą od tego urządzenia (rodzi się pytanie o granice naszej autonomii).

SKALA I SZYBKOŚĆ dają złudne poczucie bycia wszędzie oraz wiedzy o wszystkim; słabnący wysiłek poznawczy, zamknięcie w „bańce społecznej”

JAK TO WSZYSTKO ZROZUMIEĆ?

Wykorzystanie wszystkich możliwości rewolucji cyfrowej. Zrozumienie charakterystyki cyfrowego rozwoju świata pozwala zdefiniować kluczowe problemy rozwoju KAPITAŁU SPOŁECZNEGO.

I SIECI KAPITAŁU SPOŁECZNEGO, nowego typu:

Kapitału Społecznego 4.0

To oznaczać musi zrozumienie funkcjonowania w świecie danych i przetwarzania ich na niebywałą skalę, jak również warunków dla ich przepływu, dostępności, a w wielu dziedzinach – **otwartości**.

Nowy problem i wyzwanie:

współpraca człowieka z robotami, z maszynami uczącymi się, ze Sztuczną Inteligencją (AI).

CO WIĘC JEST KLUCZOWE?

ZAUFANIE

POCZUCIE
BEZPIECZEŃSTWA

PRZEJRZYSTOŚĆ
MECHANIZMÓW
ZARZĄDZANIA

EDUKACJA
CYFROWA

JAKOŚĆ ŻYCIA, DOSTĘP DO INTERNETU A SZANSA NA POMNIEJSZENIE WYKLUCZEŃ

Jakość życia dotyczy wszystkich wymiarów związanych z pozycją materialną.

Coraz częściej mówi się o subiektywnym wymiarze np. nierówności materialnych, rozumianych zresztą nie tylko dochodowo, ale też związanych z **DOSTĘPEM DO RÓŻNEGO RODZAJU DÓBR PUBLICZNYCH**

Rodzaje **DOSTĘPU:**

- ↗ do Internetu;
- ↗ do wielości kanałów medialnych i informacyjnych;
- ↗ do odpowiedniej jakości edukacji i swobody wyboru ścieżki edukacyjnej;
- ↗ dostęp do kultury oraz rozrywki;
- ↗ dostęp do opieki medycznej;
- ↗ dostęp do instytucji publicznych i informacji publicznej różnego typu, dostęp do przestrzeni publicznych.

UNIKNIĘCIE WYKLUCZEŃ

I NIERÓWNOŚCI w nadmiernej skali (nie da się ich wszystkich do końca nigdy wyeliminować)

– **może sprzyjać rozwojowi**, poprzez zwiększenie społecznego zaufania, poziomu kapitału społecznego, chęci uczestniczenia w samopomocy.

KLUCZOWE PYTANIE:

Czy rewolucja cyfrowa zmienia charakter kapitału społecznego?

CZY INTERNET MÓGŁBY WSPOMÓC WSPÓLNOTĘ W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW?

POWSTANIE TKANKI SPOŁECZNEJ jako efekt odpowiedniego wykorzystania Internetu.

Rozwój demokracji rozumianej jako szansa uczestnictwa w budowaniu warunków wzrostu i rozwoju – aktywność wypełniania różnych ról (obywatel, pracownik, konsument).

Rozwiązania cyfrowe = wsparcie. Dla rozwoju znaczenie ma nie tylko swoboda funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego i jego organizacji, ale i świadome używanie wszystkich wolności obywatelskich (umocowanych prawnie) oraz ich pilnowanie.

PRZESZKODY: **Chaos w dobrym przewodnictwie po Internecie** (edukacja i media?) i brak dopasowanych do świata współczesnego narzędzi **KRYTYCZNEGO MYŚLENIA** możliwych do używania przez każdego z nas

CHARAKTER SPECYFICZNEJ KULTURY CYFROWEJ – samoistny świat komentarzy, postów, opinii wyrażanych poprzez prześmiewcze memy, ostre oceny rzeczywistości nagrywane przez anonimowych autorów „z ręki”, czy już ozdobionych sławą luminarzy cyfrowej opinii publicznej, celebrytów video, Twittera, Facebooka, Instagrama, YouTube.

Nowi liderzy, nowe postacie;

Milionowe publiczności i siła oddziaływania;

Czy są neutralni w świecie wyborów, walk, sporów, choćby debat o wartościach?

CZY PRZEZ INTERNET MOŻEMY BARDZIEJ UCZESTNICZYĆ W EUROPEJSKIM KAPITALE SPOŁECZNYM?

DZISIEJSZY EUROPEJSKI KAPITAŁ SPOŁECZNY składa się z reguł jednolitego rynku, kanonu wartości europejskich opisanych w europejskich dokumentach. Wszystkie narody UE przechodzą swoiste **PROCESY EMANCYPACYJNE**, jeśli chodzi o te wartości.

Im bardziej rozumnie (i emocjonalnie) jesteśmy w UE – tym bardziej zaczynamy współuczestniczyć w Europejskim Kapitale Społecznym, oczywiście w różnorodnych jego przejawach i typach funkcjonowania.

Rodzi to pytanie o europejski rodowód i tożsamość widzianą z perspektywy dzisiejszej – częste odwołania do **korzeni antyczno-judeo-chrześcijańskich**, korzeni chrześcijaństwa z całością i wielością jego dorobku, także poreformacyjnego i posoborowego z lat 60. XX wieku oraz korzeni Oświecenia z siłą zasad wolności, równości i braterstwa.

POLSKIE WYZWANIA (świat polityki; Internet; rola Kościoła).

Jak do tych sposobów budowania europejskiej tożsamości, wartości i zaufania ma się Internet?

CYFROWE ROZWIĄZANIA UZUPEŁNIAJĄ JEDYNI instytucjonalny status oraz możliwości dostępu i formy uczestnictwa w dziedzictwie, jak i dyskursie o nim.

PRAWA i WARTOŚCI dla NGOów.

DLACZEGO TWORZENIE WSPARCIA DLA ROZWOJU ZAUFIANIA W POLSCE I W ŚWIECIE JEST TAK ZNACZĄCE ?

PROBLEMY O CHARAKTERZE

CYWILIZACYJNYM –

klimat, demografia,
cyfryzacja, demokracja.

KWESTIE FUNDAMENTALNE DLA PRZYSZŁEGO
ROZWOJU LUDZKOŚCI.

CZŁOWIEK MUSI MIEĆ KONTROLĘ NAD

TECHNOLOGIĄ,

A NIE TECHNOLOGIA NAD CZŁOWIEKIEM.

W świecie, który zbliża się do krawędzi
zdolność do wspólnego rozwiązywania
problemów budowana przez

KAPITAŁ SPOŁECZNY 4.0 byłaby
nieoceniona.

Jedynie kapitał społeczny **REALNIE**
ŁĄCZĄCY LUDZI może być praktycznym
„antidotum” na rosnące zagrożenia.

PRAKTYKOWANIE DEMOKRACJI staje
się synonimem współczesnego
bycia obywatelem.

Wymaga to dostrzeżenia

KWESTII TOŻSAMOŚCIOWYCH

Rozumiane wielowymiarowo:

od tożsamości wokół wartości narodowych,
lokalnych, poprzez tożsamości wokół
wartości takich, jak prawa fundamentalne,
obywatelskie.

Brak miejsca na dyskryminację,
ksenofobię, rasizm.

Kreowanie postaw pro-równościowych
jest w świecie współczesnym otwieraniem
się na rozwój zaufania i kapitału społecznego.

REKOMENDACJE

- **Przyjąć do wiadomości, że rewolucja cyfrowa w najszerszym wymiarze i jej narzędzia radykalnie zmieniają funkcjonowanie oraz modele kapitału społecznego** - zarówno w ramach krajowych wzorców, jak i europejsko oraz globalnie;
- Działać tak, jeśli chodzi o upowszechnianie zarówno dostępu do Internetu, jak i umiejętności korzystania z niego, by **eliminować groźbę nowych podziałów społecznych**: międzypokoleniowych oraz geograficznych wynikających z ograniczoności funkcjonowania w świecie cyfrowym;
- **Wspierać i promować rozwiązania prawne** m. in. w celu budowy zaufania powiązanego z ochroną prywatności; uznania wszelkich praw fundamentalnych użytkowników Internetu, wzmacnianie poczucie bezpieczeństwa w cyber-przestrzeni, rozwijać przejrzystość mechanizmów zarządzania algorytmami i sztuczną inteligencją;
- **Traktować otwartość Internetu jako fundament**, a możliwości dostępu różnych dóbr, produktów i usług uznawać za sposób, by tworzyć warunki do uznawania ich za dobro publiczne.
- **Zastosować narzędzia Otwartego Internetu jako element budowy zaufania**, poprzez unikanie jakichkolwiek form wykluczenia;
- **Wykorzystać narzędzia sieciowe do budowania siły tożsamości lokalnych;**
- **Upowszechniać już istniejące i rozwijać przyszłe** (krajowo i europejsko) **narzędzia ważne dla rozwoju e-demokracji;**
- **Upowszechniać uczestnictwo, ale i rozwijać nowe formy istnienia Europejskiego Kapitału Społecznego**, opartego o dziedzictwo europejskie, o splot wartości materialnych, gospodarczych (otwarty rynek i wszystkie swobody przepływu) oraz wartości kluczowych dla demokracji, praworządności, otwartości, godności i wolnej podmiotowości człowieka, uznania wszystkich jego praw, bycia szanowanym w jego różnorodności.

